Samlingsnamn: Sisab - Sisab Metoder

Samlingsversion: 3.4.0.02

Innehållsförteckning

Fil	Källa	Version
Angränsande anvisningsområden	/sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/angransande-anvisningsomraden/angransande-anvisningsomraden.partial.html	3.4.0.02
Att tänka på	/sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/att-tanka-pa/att-tanka-pa.partial.html	3.4.0.02
Faktorer som påverkar gestaltningen	/sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/faktorer-som-paverkar-gestaltningen/faktorer-som-paverkar-gestaltningen.partial.html	3.4.0.02
Gestaltningsidéer	/sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/gestaltningsidéer/gestaltningsidéer.gestaltningsideer/gestaltningsideer.partial.html	3.4.0.02
Gestaltningmöte	/sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/gestaltningsmöte/gestaltningsmöte.gestaltningsmote/gestaltningsmote.partial.html	3.4.0.02
Inledning	/sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/inledning/inledning.partial.html	3.4.0.02
Miljöbyggnad	/sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/miljobyggnad/miljobyggnad.partial.html	3.4.0.02
SISAB och gestaltning	/sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/sisab-och-gestaltning/sisab-och-gestaltning.partial.html	3.4.0.02
Staden och gestaltning	/sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/staden-och-gestaltning/staden-och-gestaltning.partial.html	3.4.0.02
Syfte	/sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/syfte/syfte.partial.html	3.4.0.02
Underlag för information till Antura	/sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/underlag-för-information-till-antura/underlag-för-information-till-antura.partial.html	3.4.0.02

Filtitel: Angränsande anvisningsområden

Filversion: 3.4.0.02

Filinnehåll:

Angränsande anvisningsområden

Angränsande anvisningsområden som direkt påverkas eller påverkar byggnadens utformning.

Akustik
Byggnadens utformning och placering av rum har stor betydelse för akustiken, det är därför viktigt att se över ljudlogistik redan i ett tidigt skede med hjälp av en akustiker.

Brandskydd
Brandkonsulten kontaktas för dimensionering och placering av säker utrymningsplats och övriga frångänglighetsfrågor.

Byggnadssimulering
~~Energisamordnare~~Byggnadssimulerare ska vara med från start för att hamna rätt i tidigt skede.

Bygg
Konstruktören ska kontaktas för stomme och fasadlösningar.

Dörranvisning
Dörrmiljön är komplicerad, anvisningen vägleder kring dö~~rar~~rrar, utformning och installation.

Glasanvisning
Glas påverkar många olika aspekter i byggnaden. Se anvisning för hur glas ska utformas och användas i SISAB:s projekt.

Informationsleverans
Se anvisning för korrekta rumsnamn.

Miljö
För projekt som ska projekteras enl Miljöbyggnad SILVER framgår indikatorbetyg i projekteringsanvisning Miljö. Utformningen av byggnaden behöver samordnas så att dessa betyg kan följas. För att särskilja på rum med stadigvarande respektive tillfällig vistelse se projekteringsanvisning informationsleveranser, bilaga 4 och 5.

Solceller
Arkitekt, konstruktör, elkonsult och ~~brandkonsulten tittar~~brandkonsult analyserar i projekten ~~på~~ vilka tak som är lämpliga för solceller och hur alla installationer ska samordnas. Frågan om solceller behöver komma upp redan i ~~detaljplan~~detaljplanearbetet där takets utformning bestäms. 10 graders taklutning är att föredra. Se även projekteringsanvisning Solceller.

Tillgänglighet
HKP ska alltid ordnas till publika delar i skolan ~~s.s.~~så som huvudentré, expedition och idrottssal.

Transportsystem
~~Hisstoppar~~Hisstopp som bryter genom yttertaket kommer att påverka taklandskapet och är bygglovspliktig.

Kontakta alltid projektets hisskonsult för storlek och höjd på hisschakt och hissgrop redan i tidigt skede för att undvika problem längre fram.

Filtitel: Att tänka på

Filversion: ~~3.~~4.0.~~0~~2

Filinnehåll:

Att tänka på

- Mycket av byggnadens förutsättningar sker redan i tidigt skede tex detaljplaneskedet, det är viktigt att ha med de stora övergripande frågorna redan då.
- Tydliggör en gestaltningsidé som projektörerna förhåller sig till genom hela projektet.
- Välj hållbara gestaltningslösningar.
- SISAB bygger inte bara hus och gårdar, vi bidrar till stadsbilden.
- Läs gestaltnings- och funktionsanvisningen ihop med berörda anvisningar och Goda exempel.
- Anvisningen ska alltid följas vid ny-, om- och tillbyggnad.
- Vid frågor och funderingar kontakta anvisningsansvarig.

Filtitel: Faktorer som påverkar gestaltningen

Filversion: 3.4.0.02

Filinnehåll:

Faktorer som påverkar gestaltningen

Nedanstående lista på faktorer som påverkar gestaltningen ska beaktas i varje projekt. Varje projekt är unikt och ska beaktas utifrån det, andra faktorer än dessa kan alltså förekomma.

Grundförutsättningar
Vilken typ av verksamhet som ska vara i lokalerna? Förskola, grundskola, särskola,anpassad grundskola, gymnasium? Antal elever? Ny-, till- eller ombyggnad? Speciella krav från verksamheten? Speciella krav från staden eller detaljplanen? Platsspecifika krav?

Vilka förutsättningar ges utifrån detaljplanen, landskapet, läget och tomten? Vilka utrymmeskrävande funktioner, rumsliga såväl som tekniska samt krav för Miljöbyggnad behövs för att skapa en fungerande enhet?

Vid ombyggnad utreds befintliga förutsättningar tidigt för att veta vad som ska studeras extra, d.v.s. risk i projektet.

(Personantal anges på A-handling: Förskola allrum: en hel avdelning. Förskola små rum: en halv avdelning. Förskola torg: två avdelningar. Skola lärosal: en hel klass. Skola allrum: två hel klasser. Skola små rum: en halv klass.)

Detaljplan
Ny eller befintlig detaljplan? Ändamål, område för bebyggelse, begränsningar för byggnadens form (tillåten byggnadshöjd, prickmark, u-område mm), kulturmärkning, omgivande gator och vägar.

Tomtens förutsättningar
Topografi, tillräcklig yta för byggnad, tillräcklig friyta (antal kvm/barn-elev), tillräcklig tillgänglig friyta, rådande väderstreck, solförhållanden, klimat, vind, grundförhållanden, förorenad mark, trafik och logistik, entréförhållanden, teknisk infrastruktur, buller/bullerkarta, luftföroreningar och förekomst av partiklar.

Översiktlig inventering av bebyggelse i omgivningen
Ändamål, skala (storlek, byggnadshöjd), gestaltning (datering, takformer, material, kulörer, detaljer mm)Närhet till grönområden, park, torg, platser och stadsbild.

(SISAB:s budget direktivservice. Närhet till kommunikation. Vad är unikt för 2022: SISAB ska verka för att uppnå kostnadseffektivitet och genomförbarhet, i ett tidigt skede, verka för att förskolors och skolors yttre gestaltning harmonierar med omkringliggande stadsmiljö)platsen/området?

Översiktlig inventering av omgivningen
Ändamål, skala (storlek, byggnadshöjd), gestaltning (datering, takformer, material, kulörer, detaljer mm) och stadsbild.

Stockholm stad
Arkitekturpolicy, Översiktsplanen, Byggnadsordningen, Verktyg för stadens gestaltning.

(SBK:s budgetdirektiv 2022: SBK ska verka för att Stockholm ska utvecklas med både klassisk och nytänkande arkitektur utifrån kunskap och vägledning i byggnadsordningen, arkitekturpolicyn och strategin för varsam utveckling av småhusoch villaområden.)

Utbildningsförvaltningen och verksamheten
Tidplan, funktionsprogram, lokalprogram (antal barn/elever, organisation mm), pedagogisk inriktning, särskilda krav, åldersanpassning, särskilda behov (särskola,(anpassad grundskola, anpassad skola för funktionsnedsättning mm). Stödmaterial till funktionsprogrammet: ”Hemvistens utformning”, ”Rumssamband och flöden”, ”Måldokument för skolgården”.

KRAV: Utforma flödesschema för att notera trånga sektorer och utifrån det utveckla planlösningen. Trånga sektorer är ofta passager till hemvist, matsal, idrott.

Logistik och placering
Inlastning/varumottagning, angöring, hämta-och-lämna, HKP, omgivande trafik och gator och tomtstorlek styr placering av kök och idrott. Huvudentré, övriga entréer, cykelparkering, trygg skolväg, gångstråk, exteriöra trappor/ ramper, avstånd interiört i byggnaden.

Skolgård friyta, zonering och utformning
Maximera friytan, överblick, material, varierade ytskikt, grönytefaktor, dagvatten, sol respektive skugga, utomhusundervisning, samlingsplats, scen, reträttplats, växtlighet, allergener/växtval, trygga lekaktiviteter, tillgänglighet, belysning, trygghet, underhåll, plank och övriga inhägnader, snöröjning, markplacerade don in/uteluft.

Indelning av skol- och förskolegård i zoner.
Zoneringen av gården i tre zoner; trygg, vidlyftig och vild enligt Boverkets skrift ”Gör plats för barn och unga”.

Trygga zonen: solavskärmning/skugga, överblick/ankarplatser för personal, tillgänglighet.

Vidlyftiga zonen: lek, pedagogik, rörelse.

Vilda zonen: spara befintlig vegetationen, uppvuxna träd som solskydd, integrera intilliggande parkmark/skog i skolgård med trygg passage.

~~(Zoneringen av gården i tre zoner; trygg, vidlyftig och vild enligt Boverkets skrift ”Gör plats för barn och unga”.)~~

Yta för cykelparkering och barnvagnar inräknas inte i friyta.

Byggnadsutformning
Enkel byggnadsutformning ska eftersträvas. Vinklar och vrår undviks. Väl sammanhållen byggnadsform minskar byggnadens omslutningsarea och bidrar till god energihushållning och ökar möjligheterna att åstadkomma en lufttät byggnad, en faktor som har stor betydelse för energihushållningen och Miljöbyggnadskraven.

(SISAB:s krav på att projektera enl Miljöbyggnad SILVER bidrar till en sund inomhusmiljö för våra barn. Arkitektur och gestaltning har betydelse för flertalet av indikatorerna och därför är det viktigt att i tidigt skede studera hur dessa aspekter kan bidra till att uppfylla Miljöbyggnads krav.)

Byggnadens och takets form
Sammanhållen byggnadsform, upplevelse på nära håll, upplevelse på avstånd, upplevelse ovanifrån, taklandskapet (d.v.s. huvar, solceller mm), antal våningar, kompletterande byggnader, skolans identitet och om byggnaden ska utmärka sig eller anpassas till omgivande bebyggelse.

KRAV: Utforma tak- och takfotslösning i samråd med SISAB:s tekniкspecialist för Byggteknik.

Miljöbyggnad, solvärmelast, termiskt klimat sommar och dagsljus
Byggnadsform, orientering av väderstreck, fönsterstorlek kontra solvärmelast, termiskt klimat sommar, dagsljus, solavskärmning, glas.

(För att särskilja på rum med stadigvarande respektive tillfällig vistelse se projekteringsanvisning informationsleveranser, bilaga 4 och 5.)

Redan i utredningsskedet är det av största vikt att samarbeta med ~~byggnadsimulerare~~byggnadssimulerare för att hantera motsatsförhållandet solvärmelast, termiskt klimat sommar och dagsljus.

Teknikutrymmen
Teknikutrymme i skola min 10 % av BTA. Teknikutrymme i förskola min 6 % av BTA. Fläktrum placeras i första hand på översta planet. Plats för schakt i byggnaden tillkommer till ovan. Bjälklagshöjd min 3500 mm (skola) resp. 3300 mm(förskola), gäller även fläktrumsplan. Djupa byggnader med centralt placerade schakt kan kräva högre bjälklagshöjd för att klara 2700 mm rumshöjd.

(Personantal ~~FÖRSKOLA~~ anges ~~alltid~~ på A-~~handling enl nedan:~~handling: Förskola allrum: ~~Hel avdelning~~en hel avdelning. Fö~~rskola. Små~~rskola små rum: ~~Halv~~en halv avdelning. Förskola torg: ~~Två avdelningar)~~två avdelningar. Skola lärosal: en hel klass. Skola allrum: två helklasser. Skola små rum: en halv klass.

Frångänglighet
Säker utrymningsplats, avstånd, utrymning, tvåväg~~skommunikation, anvisning el, brand~~gskommunikation. Se även projekteringsanvisningar för El, Brand och ~~tillgä~~Tillgänglighet.

Tillgänglighet och inkludering
Stadens skolor och förskolor ska erbjuda lokaler som är tillgängliga och inkluderande oavsett funktionsvariation.

(Se även Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.)

Entréer, dörrmiljöer, höjdskillnader, hissar, ramper, skyltning, frångänglighet, kontraster, färgsättning, hörslingor, scen/gradänger, RWC, WC, omklädning, yttre förbindelser och naturliga ledstråk.

Väderskyddade tillgängliga förbindelsestråk mellan olika byggnader.

(Se även projekteringsanvisningar för Tillgänglighetsanvisning, Skyltanvisningnglighet, Skyltar och Anvisning transportsystem HissarTransportsystem (hissar m.m.).

Akustik
Ljudnivåer, ljudmiljöer, akustiskt välplanerad rumslighet, materialval och detaljer, diskrumsbuller avskärmas från matsal, ljud från verksamhet, ljud från installationer, markbuller, luftbuller, ljud från trafik/inlastning kontra klassrumsplacering. Placering av skolbyggnad för att få en tyst skolgård.

Utanför skoltid
Skolbyggnader ska kunna hyras ut under kvällar och helger. Planlösningen ska medge att in- och utpassering i valda delar kan ske utan att övrig skolbyggnad störs. Idrott, omklädning, matsal, samlingssal, bibliotek och specialsalar är exempel på rum som kan komma att hyras ut. Passersystem. HKP, tillgänglighet och frångänglighet ska beaktas särskilt.

Intryck och upplevelse
Volym, fasad och placering på tomt i förhållande till hur man närmar sig skola eller förskola påverkar hur man uppfattar byggnadskroppen.byggnadskroppen uppfattas. Fasadmaterial, tak, entréer och detaljer stärker eller försvagar ett intryck och ska väljas och utformas noggrant med beständighet och helhet i åtanke. Belysning, tekniska lösningar, materialval samt arkitektonisk utformning kan hjälpa till att minska skadegörelser. Byggnadsutformning och gård ska bidra till en trygg stadsmiljö för stadens medborgare.

(För mera information om skolans utrymmen och hur de upplevs av elever och personal läs Ifous fokuserar: Skolmiljöer. Utvärdering och erfarenhetsåterföring i fysisk skolmilj.)skolmiljö.

Undervisningsrum ska ha neutral färgsättning. Stödjande inslag som akustikpaneler ska bidra till en lugn miljö som stöder inlärningen. Variation i rumsstorlekar och utformning enligt Funktionsprogrammet. Behovet av lugna harmoniska miljöer där både barn och vuxna kan känna sig avslappnade.

Social hållbarhet, trygghet och säkerhet
Skola och skolgård ska upplevas som trygg och säker för barn, personal och föräldrar. Integration, segregation, social hållbarhet, mobbing, jämlikhet, könsaspekter, mötesplatser, reträttplatser, ankarplatser, möjlighet till avskildhet, stress, rörelse, trygghet och andra aspekter av social hållbarhet.llbarhet ska beaktas.

Belysning
Armatur och belysning skapar karaktär som komplement till allmän belysning. Kulör- och materialval påverkar behovet av ljus, både dagsljus och artificiellt.

Varsamhet
Känsliga miljöer och kulturmärkta byggnader med kulturklassning ska omhändertas utifrån de krav som kulturklass och stadsmuseet ställer för att säkerställa varsamhet samt inte riskera förvanskning.

(I tidiga skeden kan SISAB:s externa byggnadsantikvariska specialist kontaktas för enklare vägledning.)

Arbetsmiljö
Arbetsmiljö produktion. Arbetsmiljö skola. Arbetsmiljö förskola. Dagsljus, utblick, tillfällig eller stadigvarande vistelse, arbetsrum, personalrum, vilrum, personalentréer, omklädning dam och herr.

1 % konst
Arkitektens och landskapsarkitektens gestaltningsidéer ska delges Stockholm Konst som underlag till konstnärerna för att få fram bästa möjliga konstverk för fastigheten.

(I genomförandeskedet kommer 1 % konsten in i projektet. Kontakten med Stockholm konst och arbetet med den konstnärliga gestaltningen ska påbörjas så tidigt som möjligt då konstverk kan komma att integreras i byggnaden både konstruktionsmässigt och tekniskt. Samtliga konstverk ska vara barnsäkra. Ju tidigare konsten kommer med i processen, desto större blir samordningsmöjligheterna. Stockholm konst leder och ansvarar för konstprocessen, från startmöte till färdigt konstverk.)

Filtitel: Gestaltningsidéer

Filversion: 3.4.0.92

Filinnehåll:

Gestaltningsidéer

Inför nybyggnation och större ombyggnad ska en gestaltningsidé identifieras, formuleras och utvecklas i respektive skede. Detta gäller även vid ombyggnad av större rumsfunktioner som t.ex. matsal, gymnastiksal eller entré~~hall, då~~hall. Då ska en gestaltningsidé tas fram för att få en karaktär till rummet samt få möjlighet att kombinera gestaltning med funktioner såsom trygghet, akustik och tillgänglighet etc.

Gestaltningsidén ska vara den bärande idén, den röda tråden, genom hela projektet och är det som garanterar att slutprodukten håller hög arkitektonisk kvalitet. Hela projektgruppen ska förhålla sig till gestaltningsidén genom hela projekteringen och ~~produktion.~~produktionen.

Arkitekt och landskapsarkitekt ansvarar för att ta fram varsin gestaltningsidé, detta ska göras i varje skede. Omfattningen avgörs från projekt till projekt då många faktorer spelar in. Arkitekt och ~~energisamordnare~~byggnadssimulerare ska samarbeta i tidigt skede då husform, fönsterplacering och storlek har stor betydelse för energiberäkningen.

Gestaltningsidéerna ska vara tydliga i projektet så de kan avläsas och om krav har formulerats så ska dessa kunna verifieras i handlingarna.

Se även ~~Bilaga 1~~rubrik: Underlag för information ~~och innehåll~~ till Antura.

Filtitel: Gestaltningmöte

Filversion: ~~3.~~4.0.~~0~~2

Detta avsnitt innehåller formatfel och kan visas felaktigt!

Filinnehåll:

Gestaltningsmöte

I varje projektskede ska ~~arkitekt och landskapsarkitekt~~projektansvarig kalla till ett gemensamt samråd~~,~~d – gestaltningsmö~~te,~~te - med ~~anvisningsansvarig,~~arkitekt, landskapsarkitekt och anvisningsansvarig. Projektansvarig eller projektledare~~ och projektansvarig. Projektledare~~ för anteckningar som sedan distribueras till mötesdeltagarna. Tidsåtgång för mötet 1-2 h.

Om gestaltningsmöten inte hålls ska projektet söka avsteg för detta.

~~(~~Gestaltningsmötet är ett bra tillfälle att få en helhetsbild av projektet. Viktigt vid både intern och extern kommunikation kring projektet.

Om det finns speciella anledningar ska även övriga konsulter kallas till gestaltningsmöte, t.ex. byggnadssimulerare, antikvarie och akustiker.

I förstudieskedet krävs inget gestaltningsmöte då det skedet syftar till att utreda möjligheter och förutsättningar. Fastighetsavdelningen och Fastighetsutveckling ansvarar för förstudien.~~)~~

Dagordning gestaltningsmöte

- Anvisningsansvarig berättar kort om bakgrund och nytta med gestaltningsidé.
- Projektledare berättar kort om projektets bakgrund, skede, verksamhet och speciella utmaningar.
- Arkitekten berättar om byggnadens bakgrund, skede, verksamhet och speciella utmaningar.
- Landskapsarkitekten berättar om tomtens förutsättningar, skede, verksamhet och speciella utmaningar.

~~(Om det finns speciella anledningar ska även övriga konsulter kallas till gestaltningsmöte, tex energisamordnare, antikvarie och akustiker.)~~

Mötet sker i samtalsform och är inte en presentation. Materialet som finns framtaget behöver inte vara färdigt men det ska förses med **projektnamn, evev. slogan/logo, projektskede och datumdatum.** ~~OBS~~
OBS: detta är för att underlätta framtagning av **Husets bok** i produktionsskedet. Material- och kulörprover som finns framtagna ska visas upp.

Mall för protokoll för gestaltningsmöten finns ~~på Kravportalen~~ under ~~mallfiler där anvisningarna finns.~~*Övergripande malldokument Samråd.*

Materialet som redovisar gestaltningsidé är ett arbetsredskap för projektledare, projektansvarig och kommunikationsavdelningen att använda sig av i kommunikationen med verksamhet, styrgrupp, myndigheter och media. Det ska alltid finnas dokument med gestaltningsidé för respektive projektskede i projektstyrningssystemet Antura för användning.

Gestaltningsidé anpassad till SISAB:s projektskeden
Gestaltningsidén ska vara genomarbetad, trovärdig och användbar och ska ständigt utvecklas i takt med att projektet utvecklas. Gestaltningsidén utvecklas under projektets gång, och ska finnas lättillgängligtnglig i egna mappar i Antura i Utrednings-, Förslagshandlings- och Projekteringsskede. Gestaltningsidén ska överensstämma med SISAB:s projekteringsanvisningar, Miljöbyggnad ~~eller~~och Utbildningsförvaltningens Funktionsprogram.

Utredning
I utredningsskedet tas övergripande beslut. Byggnadens form och placering ska överensstämma och komplettera de krav som ställs på akustik, solvärmelast, termiskt klimat sommar och dagsljus i Miljöbyggnad. Tekniska lösningar som påverkar gestaltningen ska utredas. Gestaltningsidén ska säkra kvalitet och funktion då det är för tidigt att i det här skedet gå in på detaljer och material.

~~(~~Exempel i utredning:

- Bilder
- Referenser
- Schematiska skisser
- Analytiska ~~diagram.)~~

  diagram

Den färdiga gestaltningsidén för utredningsskedet ska komprimeras till 2-6 sidor och finnas i Antura.

Förslagshandling
I för~~slagshandlingsskede~~slagshandlingsskedet ska gestaltningsidén kompletteras med information om fasadmaterial, formspråk, konstruktion, detaljer etc. Gestaltningsidén ska stämmas av gentemot ~~”Checklista~~**”Checklista gestaltning”** så att väsentliga områden och punkter tas med i utredningen och blir en del av gestaltningsidén.

~~(Exempel i förslagshandling: Utveckla gestaltningsidé med förslag på tekniska lösningar. Invändig gestaltning.)~~

Den interiöra gestaltningsidén ska påbörjas i detta skede. Gestaltningsidén ska delges verksamhetens inredningsarkitekt som då kan komplettera både gestaltning och funktion vid val av lös inredning och andra verksamhetsåtgärder.

~~(Förslagshandlingarna är underlag till Utbf genomförandebeslut. Senast efter genomförandebeslut ska underlag enl Bilaga 1 in~~Exempel i ~~Antura.)~~förslagshandling:

- Utveckla gestaltningsidé med förslag på tekniska lösningar.
- Invändig gestaltning

För att säkerställa att funktion och gestaltning kompletterar varandra ska projektet konsultera nödvändiga konsultgrupper i detta skede.

Förslagshandlingarna är underlag till Utbildningsförvaltningens genomförandebeslut. Senast efter genomförandebeslut ska underlag tas fram enligt: Underlag för information till Antura, inför presentation på www.sisab.se.

Den färdiga gestaltningsidén för förslagshandlingsskedet ska komprimeras till 4-8 sidor och finnas i Antura.

Projektering Bygghandling
Under projektering för bygghandling ska arkitekt och landskapsarkitekt vidareutveckla och förädla gestaltningsidén. Lösningar ska förhålla sig till den röda tråden men anpassas till projektet. Gestaltningsidé ska presenteras för utvalda konstnärer och Stockholm Konst.

~~(Exempel i bygghandling: Justering av gestaltningsidé Kommunicera gestaltningsidé med Stockholm Konst.)~~

Den färdiga gestaltningsidén för projekteringsskedet ska komprimeras till 2-6 sidor och finnas i Antura.

Exempel i bygghandling:

- Justering av gestaltningsidé
- Kommunicera gestaltningsidé med Stockholm Konst.

Husets bok
När bygghandlingen är klar ska arkitekt och landskapsarkitekt ställa samman det färdiga gestaltningsmaterialet från respektive skede i Antura i enlighet med övriga relationshandlingar. Materialet kompletteras med ett försättsblad och innehållsförteckning.

Det sammanställda materialet utgör **Husets bok** och ska ~~in~~sparas i Antura under *mapp 17. Slutdokumentation under 01. Bygg och 04. Gestaltning och Husets* ~~*bok*~~*bok*~~.~~.

I fastigheter med framtagna Vård- och underhållsprogram bifogas Husets Bok till vårdprogrammet.

Husets bok ~~skickas~~distribueras även till ~~verksamheten~~skolverksamheten som kan använda den i sin undervisning och pedagogik och därmed sprida kunskap och stolthet över den byggnad man spenderar tid i.

~~(I fastigheter med framtagna Vård- och underhållsprogram bifogas Husets Bok till vårdprogrammet.)~~

Utredning + Förslagshandling + Projektering = Husets Bok

Husets Bok är ett värdefullt ~~kunskapsunderlag,~~kunskapsunderlag för SISAB, förvaltningen och ~~verksamheten,~~verksamheten när byggnaden står klar. För korrekt namngivning av Husets Bok se SISAB:s kravportal Projekteringsanvisning Informationsleverans.

Produktion
Vid byggstart och varje större etapp ska gestaltningsidé presenteras till entreprenör. Arkitekt och landskapsarkitekt ska följa upp att gestaltningsidén förstås och eventuella förändringar ska anpassas till ~~iden.~~idén.

Bygglov
På Stockholms stads hemsida finns en förteckning för handlingar som ska ingå i en bygglovsansökan för skolor och förskolor. Innan bygglovsansökan skickas in ska projektet se till att samtliga handlingar är kompletta och bifogade till bygglovet.

Filtitel: Inledning

Filversion: ~~3.~~4.0.~~0~~2

Filinnehåll:

Inledning

Vi ser och tror på en utveckling där alla anställda på SISAB, såväl som externa samarbetspartners, arbetar utifrån SISAB:s gemensamma värdegrunder. Dessa är hållbarhet, trygghet och kostnadseffektivitet. Vår ambition är vidare att de beslut vi fattar om förändringar av våra ~~fastigheter~~byggnader ska utgå ifrån investeringarnas livstidskostnader.

SISAB har som ett komplement till dessa projekteringsanvisningar utarbetat Goda exempel. SISAB:s Goda exempel är en serie dokument som lyfter fram rekommenderade lösningar, rutiner och arbetssätt.

SISAB tillhandahåller skol- och förskolelokaler för Utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna, där de bedriver sina verksamheter. I arbetet med skolor utgår man från Utbildningsförvaltningens funktionsprogram. I de fall stadsdelarna har program för förskolor utgår man från det. SISAB jobbar för barnens bästa och följer barnkonventionen.

Filtitel: Miljöbyggnad

Filversion: ~~3.~~4.0.~~0~~2

Filinnehåll:

Miljöbyggnad

SISAB certifierar all nyproduktion enligt Sweden Green Building Council:s system Miljöbyggnad, totalbetyg SILVER. I vissa fall innebär Miljöbyggnads kriterier nya eller högre krav jämfört med SISAB:s anvisningar. T.ex. kan det ställas särskilda krav på beräkning och uppföljning. Kraven beror på vilken nivå (BRONS, SILVER, GULD) som valts för respektive indikator och vilken kriterieversion man arbetar med. Mer information om Miljöbyggnads kriterier och indikatorer finns på SGBC:s hemsida.

De indikatorer som denna anvisning främst berör är:

2. Solvärmelast
3. Energianvändning
4. Ljud
5. Fuktsäkerhet
6. Termiskt klimat sommar
7. Dagsljus

Betyg för respektive indikator framgår av SISAB:s betygsverktyg, som ingår i projekteringsanvisning Miljö.

Filtitel: SISAB och gestaltning

Filversion: ~~3.~~4.0.~~0~~2

Filinnehåll:

SISAB och gestaltning

Gestaltning är utformning av vår byggda miljö, exteriört med omgivande miljö och interiört.

För SISAB, Utbildningsförvaltningen och stadsdelarna är det viktigt att ett inifrån och ut perspektiv tillämpas när en ny förskola/skola planeras. Den interiöra och exteriöra gestaltningen ska komplettera varandra.

För fastighetsägaren SISAB är hållbarhet ett viktigt ledord. Därför ska arkitekturen vara tidlös och klassisk samtidigt som det är viktigt för stadsbilden att spegla och lämna spår av samtiden. Skolbyggnader är representativa byggnader och platser med delvis publik verksamhet och ska utformas därefter. Förskolorna har en mindre publik ställning i samhället och öppnar inte upp mot allmänheten annat än med en tillgänglig entré för besökare och personal.

Filtitel: Staden och gestaltning

Filversion: ~~3.~~4.0.~~0~~2

Filinnehåll:

Staden och gestaltning

Stockholms stad har tagit fram tre betydande dokument för styrning av stadsplanering och arkitektur. En ny Översiktsplan från 2018, med flera tillhörande bilagor för fördjupning. Framförallt är allt bilagan Riksintressen enligt miljöbalken har stor betydelse för flertalet SISAB-projekt. 2020 kom nästa dokument från staden, en ny Byggnadsordning för Stockholms stad. 2021 publicerades den nya Arkitekturpolicyn.

Vad innebär de nya styrdokumenten för SISAB?
Detta innebär att SISAB fortsätter med gestaltningsprocess och gestaltningsidéer i sina projekt. Nu ska Stockholms stadslandskap och ~~stadsbyggandskaraktä~~stadsbyggnadskaraktärer ingå i gestaltningsprocessen. Under rubrikerna i byggnadsordningen finns även vägledning för respektive landskap och karaktär. Projekten bör notera om man berörs av ett typiskt område enligt byggnadsordningen eller översiktsplanen och förhålla sig till det i gestaltningen.

Stockholms stadslandskap: Topografi och siluett, Vattenrum, Gator och torg, Parker och naturområden, Stadens ton – årstider, ljus, kulör och ljud.

Stockholms ~~stadsbyggandskaraktä~~stadsbyggnadskaraktärer: Medeltida staden, Stenstad, Äldre förstad, Villastad, Trädgårdsstad, Småstugeområden, Stenstadens krans, Smalhusstad, Grannskapsenhet, Tunnelbanestad, Storskalig stadsdel, Tät stadsenklav, Tät blandstad, Verksamhetsområden.

Stadens verktyg för gestaltning (byggnadsordningen)
Stadens rum och bebyggelse utvecklas i relation till alla skalor, från detalj till staden som helhet. Verktyget fokuserar på tid, plats, form och funktion i förhållande till skalan. Den arkitektoniska idén ska genomsyra byggnadernas alla grundprinciper, såsom relationen till stadslandskapet, byggnaders volymhantering, fasadkomposition, material, kulör och detaljer. Utvärdera projektet utifrån stadens verktyg för gestaltning.

Filtitel: Syfte

Filversion: ~~3.~~4.0.~~0~~2

Filinnehåll:

Syfte

Anvisningens syfte är att tydliggöra de frågor som är viktiga vid utformning av skolor och förskolor, vid ny- om- och tillbyggnad. Anvisningen riktar sig till arkitekter, landskapsarkitekter, projektledare och projektansvariga.

Varje projekt ska utveckla en för byggnaden unik gestaltningsidé utifrån de förutsättningar som ges på platsen, denna anvisning samt SISAB:s övriga anvisningar och miljöbyggnadskrav.

Gestaltning ska alltid vara väl genomtänkt och välplacerad. Strategiskt placerade tegeldetaljer och klocka som vetter mot en mindre torgplats och vältrafikerad gata ger karaktär i stadsbilden och en tydlig bild av skolan mitt i byn. Takfot ska utformas enligt bygganvisning. AIX Arkitekter.

Filtitel: Underlag för information till Antura

Filversion: ~~3.~~4.0.~~0~~2

Filinnehåll:

Underlag för information till Antura

~~SISAB.~~SISAB:s samtliga byggnationer över 10 milj kommer att presenteras på ~~SISAB.~~SISAB:s hemsida med en illustration, text och dokument. Underlaget för hemsidan hämtas från Antura. Arkitekten ska leverera illustration och tillhörande text om projektgestaltning enligt nedan.

Skolfastigheter i Stockholm AB

ANTURA PROJECTS

Illustration på Västertorpsskolan, Cedervall Arkitekter 2017-04-02

Västertorpsskolan, Tillgänglighet etapp 1, Störtloppsvägen 2a,2b,2c,4,6 - Publik projektsida

Projektfakta

Projektnamn	Västertorpsskolan, Tillgänglighet etapp 1, Störtloppsvägen 2a,2b,2c,4,6
- Stadsdel	Hägersten-Liljeholmen
Aktuellt skede	3 Förslag (Planera)
Antal elever tillkommande	340
Antal elever bas	500
Populärnamn	Västertorpsskolan

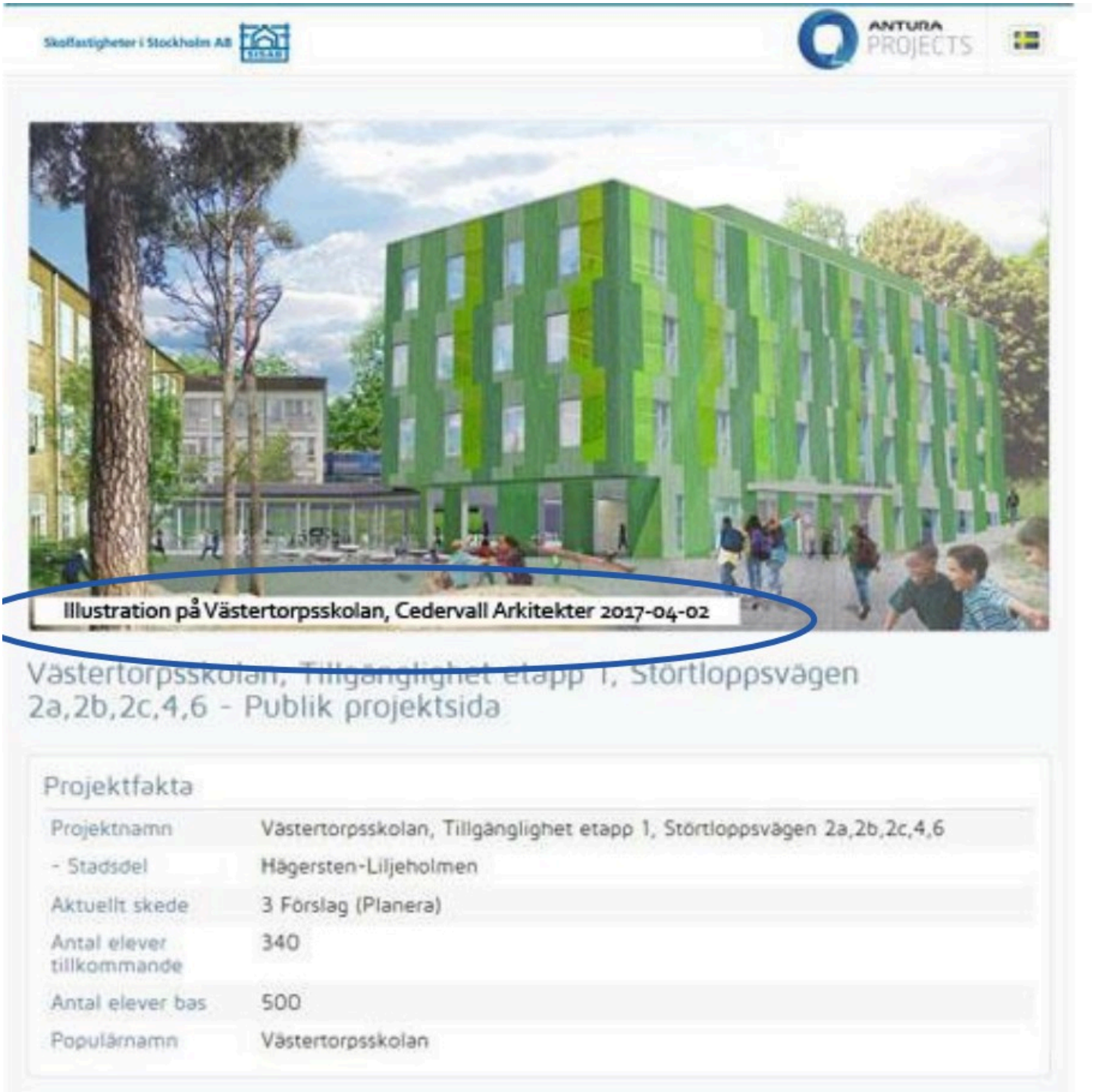

Levereras alltid: Illustration (nybyggnad) på hur byggnaden kan komma att se ut eller foto (ombyggnad). 800 pixlar bred, 400 pixlar hög, filformat JPEG, max 30 MB. I bildens underkant, svart text på vit platta, typsnitt Corbel: ”Illustration: xxxskolan, arkitektbyråns namn, datum”.

{Levereras alltid: Beskrivande text om gestaltningsidéen för det aktuella projektet. Max 500 tecken inkl. blankslag.}

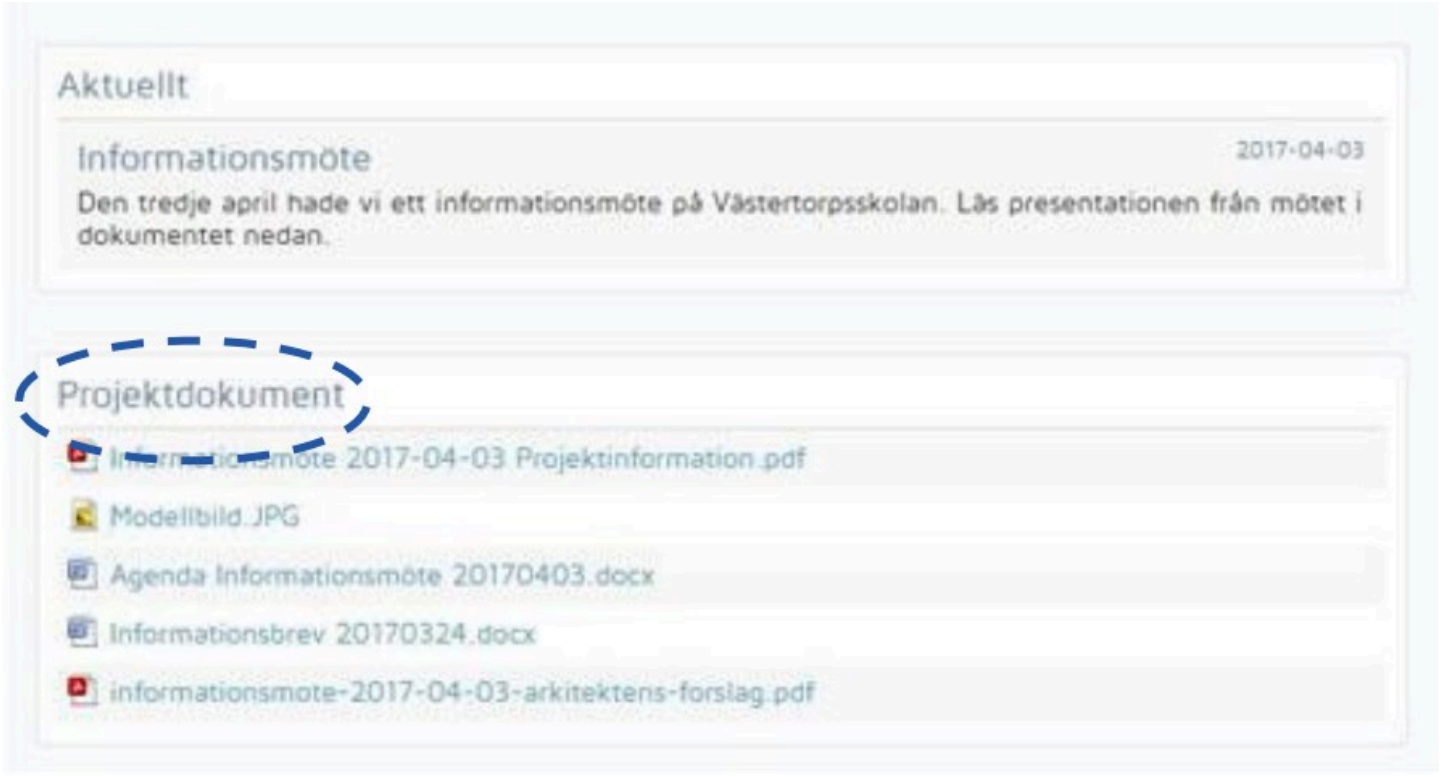

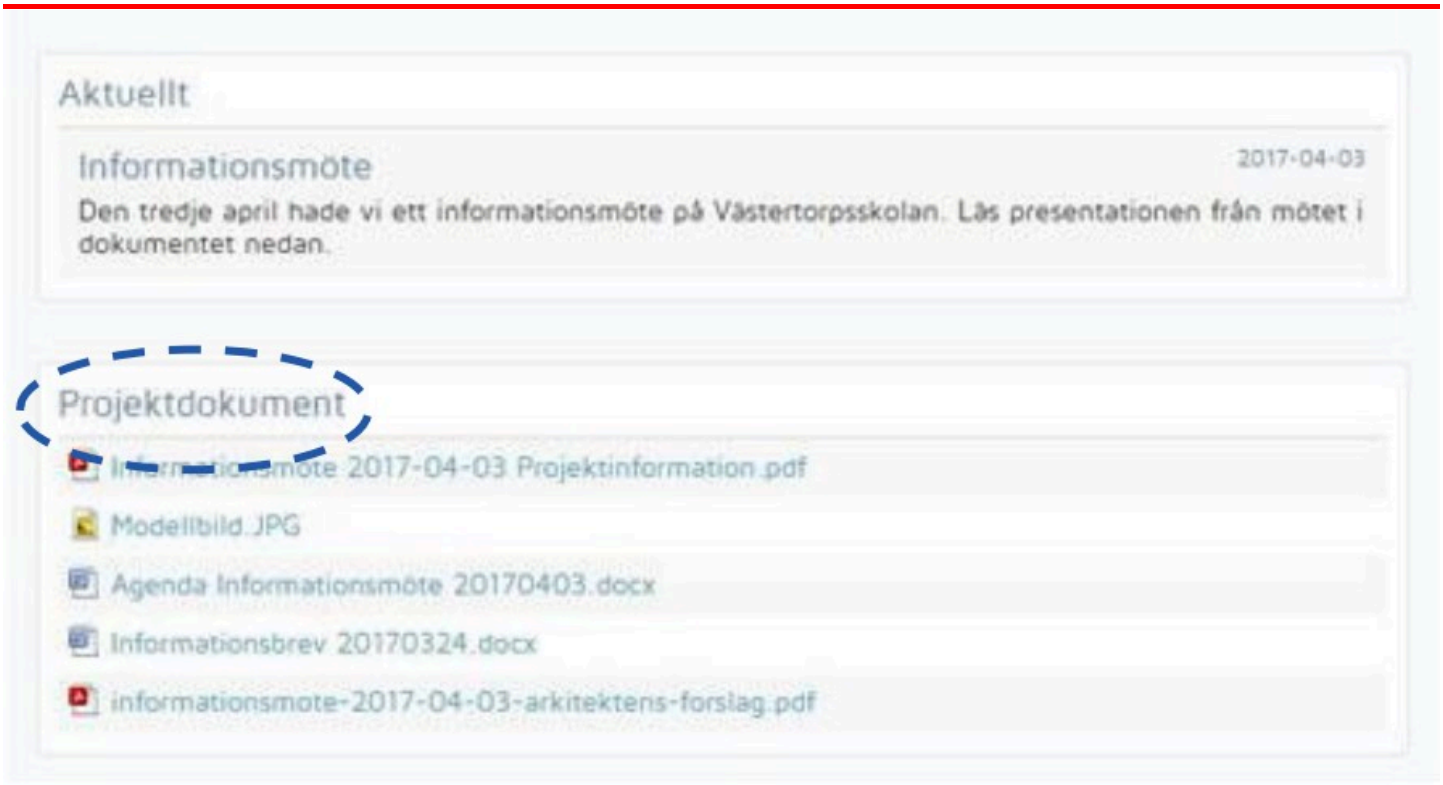

{För kännedom: Under rubriken Projektdokument finns utrymme för fler illustrationer, kartor etc. i pdf-format. Levereras vid begäran.}